

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року 5 кор
на місяць 1-70 кор

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свята о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунжим). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Реклампні звертатся лише на попереднє застереження. — Реклампні неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 с. від стрічки.

Москвофільство в Галичині і в Австро-Угорщині.

(Дальше).

«Кореспонденція Якова Головацького», котрої повний заголовок навели ми вчера, є неперечно вельми поважним вкладом не лише до «історії літературного москвофільства в Галичині і в Угорській Русі від 1849 до 1860. р.», як се зазначає професор др. Студинський в переднім слові до сего видання, але она розкриває нам взагалі погляд на народні і політичні відносини Русинів в тій добі і є многоцінним історичним жерелом з якою муравлиною пильністю забрав ся проф. Студинський до сеї роботи, показує нам сей величезний матеріал часописний, який він був приневольний переглянути.

«Ми забажали, пише професор Студинський, подати огляд літературних спорів про нашу письменну мову від р. 1848—60, і схарактеризувати сю боротьбу за і против народної мови, ведену по сучасних, наших виданнях. В сій цілі переглянули ми всі публікації, як «Зоря Галицьку» (від р. 1848—57), «Галичо-руській Вѣстникъ» (1849—50), «Новини» (1849), «Пчолу» (1849), віденський «Вѣстникъ» (від р. 1850—1860) і його додаток «Отечественный Сборникъ» (1853—59), «Ладу» (1853), «Антологію» (1854), «Семейную бібліотеку» (1855—6), «Церковную Газету» (1856—8) і «Церковный Вѣстникъ» (1858). З всіх тих видань вибрали ми майже всі статії, писані в обороні народної мови, або против неї, та звязали їх, при помочи листів, в одну цілість».

Окрім того переглянув проф. Студинський 642 листи, з котрих вибрав всі, що

мають яку небудь літературну вартість (такіх назбирало ся 405). На основі статей згаданих в горі часописий і напечатаних 405 листів написав проф. Студинський широкую розвідку на 161 сторін печати, котра дає нам не лише історію літературного москвофільства в Галичині й Угорській Русі від 1848—60 р., але кидає цікаве світло і на національно-політичні змагання посеред Русинів того часу. Тим однак не закінчує ще своєї цінної праці проф. Студинський, а заповідає єї продовжене, котре буде не менше цікаве і цінне. В переднім слові пише проф. Студинський даліше:

«До нині скатальоговано в «Нар. домі» понад 1100 листів Як. Головацького, які ми рівнож задумуємо видати в дальших двох томах. Перший том обійме незвичайно важні листи від р. 1836—1849, які містять в собі кореспонденцію Як. Головацького з Славянами, (з Чехами, Сербами, Словінцями, Поляками і Хорватами) та з Русинами. Буде се богатий, новий прирізок до історії нашого духового і політичного руху та звязий з іншими Славянами в перших хвилях нашого відродження. До другого тому вийдуть листи Як. Головацького від 1863—1874 а побіч них доповнення листів від р. 1850—62, які недавно віднайдено».

Але поки проф. Студинський збогатить історію нашого письменства і народного життя сим обіцаним новим трудом, пригляньмо ся передовсім сему поважному двотомовому виданню, яке лежить перед нами. З гори однак зазначаємо, що не маємо на думці писати критичного розбору сего видання, позаяк се не є задачею нашого дневника, а хочемо лише подати деякі замітки, які нам иасунули ся при читаню сего труду, а при тім бажаємо звернути бачність і на політичну сторону москвофіль-

ства, котре є справдешним боляком на нашім організмі.

По довгім просоню пробудила ся Галицька Русь від гомону пісні Маркіяна Шашкевича, котрий з Яковом Головацьким та Іваном Вагилевичом відразу віднайшов простий і широкий шлях до наших народних відродін. Він і всі сучасні письменники станули відразу на становищі культурної і духової єдності австрійських Русинів з Україною і се становище заняли також Русини на зїзді руских учених в 1848 р. Таким способом розпочала ся робота около розвитку рускої мови й літератури та розбуджене рускої народности на природних основах і сї заходи руских народолобців були би неперечно вичали ся гарнійшими, як се доси повело ся, вислідами, наколиб всл руска суспільність витривала була на тій дорозі, вказаній М. Шашкевичом і єго товаришами. Вправді не стало головного керманяча сеї роботи М. Шашкевича, що передчасно зійшов із сего світа (1843 р.), однак головний єго товариш і помічник Я. Головацький, занявши катедру рускої мови й словесности в львівскім університеті, мав і становищем своїм і засобами знаня і спосібностями всякі услія до того, щоби даліше повести почате діло витиченою дорогою. Не бракло поважних і ревних помічників, як Никола Устиянович, Антін Петрушевич, Йосиф Лозинський, Йосиф Левіцький, Теофан Глиньський*), опісля Богдан Дідицький і інші, котрі

*) Статя „Розговори“, котру проф. Студинський наводить на стор. XIII з ч. 77 Галицько-руського Вѣстника з 1849. р. вийшла неперечно з пера Теофана Глиньського, котрий і опісля в Правді 1889 радив прийняти букву ъ замість лат. j. — Ред. Русл.

Іван Коссак.

Курація помогла...

Пан секретар був вельми вдоволенний. І булож чого... комната, котру винаймив, гарца простора, три вікна, вілля серед ліса, докруги сосни, сосни, сосни.

Найшов між ними кривку — привязав до двох височезних сосон гамак, що перед відїздом купив у Львові, втарабанив ся до него, бо і грубенький собі був нівроку пан секретар, розложив ся вигідно, так що у перше від кількох літ побачив свої ноги, от так не хляччись, зовсім відсапнув, бо не так легко було йому влізти у гамак і гукнув на ціле горло:

«Мала баба три сини, три сини...»

Чому власне та пісня прийшла йому на гадку а не инша, чому ту пісеньку а не иншу заспівав, він сам не сказав би сего...

От вийшла она так мимохїть з єго, вдоволеної з себе, з життя, з соснового ліса, а найбільше з того розкішного гамака, душі секретарської.

Вітрець легесенько хитав гамаком, а з ним

і пан секретар баянсує завішений між двома соснами, між небом а землею.

А докруги сосни, високі сосни, а докруги тихо, тихесенько, спокійненько, лиш відгомін несе далеко лісами пісеньку «Мала баба три сини» — ба небавом і пісенька слабшіє, тихшіє, вкінци зовсім тихо, пан секретар храпить — заснув сном блаженним.

І вже другий тиждень минає єму в тім щастю, розкоши, спокою.

Рано купіль — пан секретар ранний пташок, він нарочно на 6. годину рано замовив купіль, се найвигіднійше, спокійно, в лазенках мало осіб, кількох грубенних емеритів.

О 8. годині пан секретар не „Титуса“. Музика не слухає, чого йому, в житю богато вже наслухав ся. По тім прохід — се добре робить, лікар приказав. Все одною, тою самою доріжкою, там на право, за „Кургавзом“.

10. година сніданє — добре сніданє, по купели, по воді, по проході є у пана секретара добрий аетит — впрочім і давнійше він на него не жалував ся. От так звичайнєсьє сніданє, фунт шиночки, 8 явчок на мягонько, 4 філіжаночки чаю, кілька бубликів з маслом — се зовсім пану секретареві вистарчає.

Потім у ліс читати.

Пан секретар забирає рускі дневники

і „Zeit“, часом „Комара“ „Fliegende Blätter“, колись тут і „Восіана“ десь роздобув.

По лектурі обідок добрий, смачненький, одна бомбка пільзнера, лікерок, чорна, добре цигарко.

Тепер приходить черга на гамак, бо в нїм пан секретар найщасливійший, завішений між небом а землею мріє пан секретар розкішно.

Що за мудрий вигад сей гамак, в нїм так вигідно, так мягонько, докруги сосни, густий ліс.

А однак було щось, що не непокоїло єго, що догризало єму, що каламутило той спокій, то повне щастє.

Два тижні минули а пану секретарові не убивало, і то ані о одного грама.

135 кг. важив в дни приїзду, купає ся, не воду, ходить, точно виконує все, що лікар приказав, що другий день по купели важить ся, а тут вага як зачарована 135 і 135. Раз, того дня пан секретар мало не розхорів з гризоти, вага показала 135 і 1/2 кг.

(Конець буде.)

могли були повести літературну й народну роботу в користь руского народу.

Однак ті гарні почини народного письменства, ті задатки народних відродін звихнено заходами і змаганнями московських славянофілів, котрих ідею в Галичині й на Угорській Русі засіяв професор московського університету Погода. Уже перший його побут у Львові в 1835, а відтак другий в 1839—40 році у Львові не остав без впливу і слідів на зворот в поглядах декотрих визначних людей. Яків Головацький вже в «Розправі о южнорускім язичі» читаній на зїзді руских учених, натякає злегка на потребу збогачуваня рускої мови письменної «старими словами» з давних пам'ятоків, Петрушевич голосив язикову теорию Погодина вимірену на обаламучене Галицьких Русинів, що «язик, котрим Москва пише, не є язиком Москви, але чистим, образованим руским язиком», і печатає свої статі тим язиком в «Историческомъ Сборнику», брат Якова Головацького, Іван, присвячує сонети цареві Миколі «императору всеи Руси» і таким способом помалу починає ся зворот до омосковщєня рускої мови і письменства в Галичині і на Угорській Русі. Зворот сей довершив ся неперечно не лише наслідком взаємин навязаних Погодином підчас двозразового побуту у Львові, але також наслідком переходу російських військ в 1848 до 1849 р. через Галичину і постій їх на Угорщині.

Сему впливови треба приписати причину звороту в поглядах Духновича, котрий спершу стояв на народній основі а відтак став горячим апостолом обєдинєня, а відтак приєднанє такого ревного пропагатора москвофільства як Раковський. На Угорщині обнімає головну ролю Адольф Іванович Добрянський, відомий опісля з процесу Ольги Грабар у Львові в 1882. р. і його брат, священник Віктор Добрянський.

В Галичині організує ся формально «Погодинська колонія» під зверхністю Дениса Зубрицького, котрий виразно підписує ся на письмі до Погодина з 7. (19.) червня 1856. р. «Атаманъ Погодинської колонії въ Галиції». Однакє яко більш як 70-літній старець давав Зубрицький, так сказати, лише фірму, а справдешним діяльним організатором і агітатором був Яків Головацький, як засвідчає его богата переписка.

Головну бачність звернув він і его помічники на те, щоби в свої руки взяти «Зорю Галицьку» і повести в погодинським напрямі а також на ту дорогу зведено і Галицько-руську Матицю, котра замість після ухвал її основателів просвічувати нарід творами в рускій мові, почала видавати Историческій Сборникъ і т. п. виданя змосковщєним язиком. З підмогою Погодина засновувано видавництва чистою московщиною писані, як Лада, Семейная Библіотека і таким способом з одного боку спиновано розвиток руского письменства на народній основі, з другого знов розповсюджувано справдешню московщину.

(Дальше буде).

Ліберали а народовці на Угорщині.

Ліквідація ліберального угорского сторонництва, якої ми свідками під добу, наступила радше за пізно, чим мала би викликувати здивованє своїм банкрутством. Угорські ліберали вже від давна не жили власними ідеями і не ішли до власної цілі, а жили ся ідеями, пропагованими угорскою опозицією та забігали їй до рогу, щоби тільки удержати ся на переді.

Засадою парламентарної системи є, що коли яке сторонництво виборє для якоїсь ідеї узнанє загалу, то і покликє ся се сторонництво

до переведєня її в діло. Се не тільки справдєливо зі згляду на тих людей, що бороли ся за ідею супротив інертності, консерватизму та недовірчивости загалу і своєю силою волі і духа допомогли ідеї до побіди, але і практично зі зглядів державно-політичних. Бо певно, що се найліпші голови, найсильніші серця ті люди, що мостили дорогу новим ідеям, тєж і корисно для краю впрячи їх в щоденну працю практичного житя. При переведєню виборотої ідеї они бачать практичні труднощі сего, що в теорії представляло ся ідеальними, без заміту. Вкінци, они полюбивши раз діло свого ума і своїх рук, старають ся утвердити его і не пруть дальше наперед в жадобі перемін і новостей в суспільнім устрою, доки те, що вже здобули, не виявить ся спасєнними своїми корисними вислідами.

На Угорщині діяло ся оно інакше. Уже при заведеню теперішньої конституції з 1867 р. покликано до керми не тих людей, що за неї бороли ся і терпіли, а безбарвних та безвпливових лібералів. І скільки разів народовска опозиція під проводом невтомимого Аюніого зискувала признанє загалу для пропагованих собою ідей, ліберальна партія в одну мить зміняла свою тактику: те що вчера поборювала завзято, нині принімала з одобренєм до своєї програми — і оставала дальше при кермі. Опозиція яка найшла ся в положєню окраджєного зі свого винаходу-здобутку, який ліберали опатентували, але на свою фірму — підносила чимраз дальше ідучі, радикальніші постулати і засади, щоби тільки держати в шаху зненавиджену, безідейну і неживотну ліберальну партію.

Тим способом стало ся багато гірше, чим би був зразу засів на міністерияльнім фотєлю голова опозиції граф Аюні. Сороклітнє кермованє державними справами ліберальної партії на підставі систематичного рабунку ідей без труду і борби за їх повстанє і признанє мало сей наслідок, що всі найінтелігентніші та найенергічніші одиниці найшли ся по стороні опозиції. Поволи витворював ся розділ між народом і его провідниками, а правительством і лібералами, який опозицію пхав у чимраз глєбші яри сепаратизму, так що ліберальна партія о стала ся сама на заворотнім шпилю правління без властивої до того ідейної кваліфікації. Се довело її до упадку.

Миротворці в Остербай.

Мирові услія Японців які подає Local Anzeiger в депеші з Нового Йорку: Права, які Росія набула до Порт-Артура, Дального і инших державлєних територій, переходять на Японію. Манжурия має бути отворена для торгівлі всіх народів, а її адміністрація оставє в руді Японців доти, поки не запанує там цілковитий мир. Інтерновані в неутральних пристанях кораблі російські мають бути видані Японії. Східно-хінська залізниця стає власністю Японії. Сахалін остає власністю Японії. Часть області над Амуром, яку Росія зискала в наслідок пекинського договору, переходить в руки Японії. Амур і его допливи стануть признані неутральними водами і по них можуть плавати судна всіх держав. Поєє на хінсько-сибірській границі, якого ширину означить ся пізніше, стане признаний за неутральний шар, в яким не можна ані громадити війська, ані видавати жадних військових заряджєнь. Жаданє коштів воєнного відшкодованя обертає ся межі 4—6 мільярдів марок.

В справі мирових переговорів доносять з Остербай, де перебуває президент Сполучених Держав: Вчєра приїхали тут насамперед на воєнним кораблі японські повновласники мирові та поїхали лодкою на яхт „Mayflower“, де на їх повитанє дано 19 вистрєлів з пушок. В столовій салі представив їх секретар державний президентови Рузвельтові, котрий повитав їх короткими словами іменем Сполучених Держав. Вневдової опісля прибули на яхт російські делегати, Розєн і Вітте, і їх повитано так само вистрєлами з пушок. Відтак представлено президентови обох Росиян, а опісля наступило взаїмне представлєнє повновласників. Коли подано сніданє, виголосив президент Рузвельт слідучий тоаст:

«Вношу тоаст, на котрий не буде ніякої відповіді; прошу панів вислухати его мовчки і стоячи. Пю на благо обох володітелів і обох великих народів, котрих заступники стрітали ся тут на кораблі. Сподіваю ся щиро і молю ся о то, щоби в інтересі не лиш тих обох великих держав, але в інтересі цілої людєкості станув межі вами скоро праведливий і трєвалий мир». — По свіданю поплили японські делегати на кораблі „Дельфін“ до Порємєс.

Що нам їсти?

В львівським місячнику Przegląd higieniczny появила ся праця д-ра Панка, під заголовком: «Jarstwo wobec nowoczesnej wiedzy», в якій автор далекий від всякої пропаганди, зовсім болективно розбирає питанє: що ліпше їсти, мясо, чи ярини?

Висліди сеї довшої розправи реасумє автор при кінци ось як: В зіставлєню вислідів повисших дослідів находимо зміст наших виводів про вартість рослинної страви в її устрою. Помимо малої скількості білка і трудного всєсаня рослинної страви в прирівнаню зі звєрчєюю поживою, наш устрій є в силі до якоїсь стєпени примінити ся до него так, що не тільки удержує ся в азотівій рівновазі, але навіть прибирає на вазі о скільки очивидно з якихнебудь причин не збільшить ся его запотребованє білка. Вплив яринного живлєня на переміну матерії проявляє ся в зменшєнім виділюваню мочника, мочового квасу, креативіни і инших азотових тіл, як також перетворів гнитя, а у збільшеню мінеральних складників в мочі.

На підставі тих всіх виводів приходимо отже до внесєня, що висліди дотеперішних дослідів не рїшають зовсім питаня: чи рослинна, чи звєрчинна пожива, ані на користь сеї ані тої сторони. Один і другий спосіб живлєня має свої уємні і додатні сторони супротив устрою. Додатна сторона з поживи звєрчинного походжєня се їх легка стравність і висока відживлююча вартість, уємна — некорисний подекуди вплив на загалну переміну матерії, а противно цією рослинної поживи є загалом гірша справність, менша відживна вартість, натомість додатне діланє на хемізм устрою. Так при звєрчинній stravі, як і при чисто рослинній устрій може держати ся на фізіологічній рівновазі, однак ані одна ані друга не надають ся на виключну корму для довшого живлєня. Найвідповіднійшим мусимо вважати поживу мішану, а так дібрану, щоби лучила користи обох ролів страви, а не мала їх уємних прикмет. До якоїсь стєпени відповідає сим вимотам щоденна страва зі знатною перевагою рослинних страв, а уміркованим додатком мяса. При сїм складі поживи ніхто дотепер не виказав якогось некорисного діланя на здоровій устрій.

Натомість не можемо противставити жадного поважного закиду тим приклонникам яринини, які зі зглядів здоровля поручають мішану страву в постати рослинно-молочної поживи з виключєнєм мяса. Молоко і его перетвори лучать всі додатні сторони мясної поживи, а не посїдають его хиб. Отже з теоретичного становиска молочно-рослинне поживлєнє представляє дійсно в цілім того слова значіню „здорову поживу“, хотия в практиці з ріжних зглядів така пожива не зовсім дає ся перевести. Будь що будь сего рода поживу мусимо завсїгда уважати за мішану корму, а не „яринну“, як єю називає деяка частина „яринників“.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновлєнє передплати, зглядно о вирівнанє залєглоїстий та о присєднуванє нам нових передплатників.

НОВИНИ.

— **Калєндар.** В середу: руско-кат.: Панталеймона вмуч.; римо-кат.: Романа. — В четвєр: руско-кат.: Прохора, Інокентія; римо-кат.: Лаврєнтя.

— **Рускі всєнародні віча** скликані Виділом „Сєлявської Ради“ в Долині відбудуть ся: 1) В Рожнітові дня 13. сєрпня с. р. (в неділю) о годині

6. по пол. в домі Ханіни Вайсмана, 2) в Болехові дня 14. серпня с. р. (в понеділок) о год. 1. по пол. в домі п. Е. Петровичевої. О численну участь в тих віках прошу — о. Теодор Богачевський, председатель.

— Дружина руского театру має зискати одну визначну силу до драматичних ріль з України. Отсе «Кіев. Откл.» доносять, що звісна артистка М. Заньковецка переходить до трупи українського театру у Львові, який остає під дирекцією М. Садовського.

— Пожарний „Сокол“ в Налужу, теребовельського повіта, заснований на статуті львівського „Сокола“, затвердило ц. к. намісництво.

— Устні іспити зрілости в осіннім речинці с. р. піchnуть ся: в гімназіях: академічній у Львові дня 18. вересня, Франц Йосифа у Львові 18. вересня, німецькій у Львові 12. вересня, св. Анни в Кракові (для жєнщє) 18. вересня, в третім в Кракові 20. вересня; в реальних школах: в першій у Львові 18. вересня, в першій в Кракові 26. вересня. — Поправчі іспити зрілости відбудуть ся на основі розпорядження ц. к. кр. ради шкільної з 24. грудня 1903 ч. 17.016 в тих самих заведенях, в котрих відбував ся цілий іспит, а се у всіх гімназіях і реальних школах від дня 15. вересня с. р. Абітурієнти, котрі наміряють скласти цілий іспит зрілости в осіннім речинці с. р., мають зголосити ся в дотичній дирекції найізвиїше до дня 4. вересня с. р. Канцидати, котрим дозволено складати поправчий іспит по вакаціях, мають зголосити ся до дирекції того заведеня, в яким склали цілий іспит, привайменше на тиждень перед висше означеним речинцем, але не потребують в тій цілі вносити поданя до ц. к. краввої ради шкільної

— Заминенє польської еміграції до Німеччини. Пруский міністер внутрішних справ Райнбабен видав розпорядженє, яким закаує ся приймаєти в Німеччині на роботу польських робітників з Галичини і Росії. Се зарядженє оголосив також офіціальний орган німецького канцлера ки Більова Nord-deutsche Allg Ztg. Сей заказ не відносить ся до руских робітників з Галичини, бо Русини так гр.-католицкого як, р.-к. і православного віроісповіданя найдуть в Німеччині через посередництво руского бюра в Найберуні як найрадїйше прийняє

— Іменованя. Комісарями скарбу в IX кл. ранги іменовані отсі скарбові концепісти: Мих. Яронь, Юліян Адамский, Ад. Висневский, Ад. Фрідман, Ізид. Таль, Йос. Мацельский, др. Ах. Розенкранц, Ад. Стшелцкий, др. Йоах. Тумин, Фр. Кольбушевский, Генр. Тишковский, Корніло Зубрицкий, Каз. Завіша, Стеф. Альбрихт, др. Волдс. Расинський і Стеф. Пешпак; концепістами скарбу стали іменовані: канцелярїйний офіціал Ол. Екерт і концептові практиканти: Володимир Гладилевич, Постемиский, Юр. Шмїд, Тад. Дешкевич, Каз. Гергович, др. Стан. Найвальд, Волдс. Екерт, Тат. Грґуца, Михайло Туркалевич, Михайло Юркевич, Зд. Балявельдер, Йос. Мигдал, Войт. Грґудль, Арт. Адлер, Генр. Вайнерт, Лев. Вацль, др. Каз. Бавди, Бол. Адвентовский і Ман. Мокрицкий.

— † Архієп. Юрій гр. Шембек. З Кракова доносять, що в Порембі коло Альверай в хшанівськїм повіті помер могилівский архієпископ митрополит Юрій гр. Шембек. Покійний їхав до Риму, але по дорозі занедужав на черевний тиф і лежав хорий два тижні в домі своїх крєвних гр. Шембеків, які є влєстителями Поремби.

— Сучасне українське село в нонїшній порі «визвольного руху» в Росії зображає ось як дописувач дневника «Полтавщина»: «Село (автор має на думці одно село в Полтавщині) прокидаєть ся від ненадійного шуму, що долїтає до него з дальших сторін, розбудилось і стало протирати очи Темне наше село, страх темне. Але світ законною і пншими дорогами вже прорвав ся до него. Село зрозуміло одно: родить ся нове житє, і перше питанє, яке оно собі завдало, се питанє, яке відношенє має оно до сучасного „визвольного“ руху. І не може глухе, темне село второпати сего питаня: знає, що оно темне, і стало прагнути світла, правдивого світла. Котре розкрило би єму правду про се, що дїє ся довкола, і пояснило, як єму вибрати ся з того невільничого, гіркого положеня... Як слїдувало надїяти ся, село займають передовсім питаня економічні. Але видко ї се, що село пізнало свою нездїбність розібрати ся в тих питанях по причині своєї необразованости. І зрозуміло село, що лише просвїта, свобідна чиста наука може єї вивести на дорогу нового ліпшого житя. Село бажає світла, живого слова. В однім селі я бачив народного учителя, що без всяких пояснєнь читав селянам газети. Коби ви бачили, з якою пошаною відносять ся до него в селі, якими щиродячними поглядами проводять єго! Коли в святочний день ходить по селі, єго просять: «Оповідайте що, будь ласка, аби правду». — «Та про що вам оповідати? Нічого нового нема» — відмагає ся учитель. — «Хоть про що небудь, балакайте, аби слова були гарні!» — просять єго. А виділи ви, з якою жаждою слухають і чита-

ють в селі не газети, а кусники, відривки газет? Недавно я зайшов до шєвця. Хтось принїс направили черевки, завинени в стару газету. Селянин, що там сидїв, хопив кинєну та змяту газету і став єї оглядати зі всіх сторін. «Він грамотний?» — спитав я єго. — «Де там!» — відповїв він сумно. — «Та хоч так подивлю ся, тут же слові... А синок вже прочитає... В другім селі знакомий мені хуторянин займає ся селянськими дїтьми. Батьки старали ся по змові нагородити єго труд, а о безплатнім научаню ї чути не хотїли. І все дїтий набрала ся ціла купа.

Раз зайшов при мені до того хуторянина селянин з сином. — «Він учить ся в школі» — каже — мов не дурний а ніяк не розуміє нічого. Навчїть єго будь ласка, по простому, щоб хоч не такий дурний був, як я. Ми вже старі — так проживаємо, а дїточкі наші булиб розумнїйші!»... В нашім місточку два роки тому відказали ся від «міністерської» школи; тепер нетерпєливо ждуть, коли предложать єї будову. Та що примір! Пригляньте ся, прислухайтесь житю села, а побачите, як жаждє воно світла. Село зрозуміло правду, що «в просвїті і борбі може здобути своє право», борба без просвїти неможлива, а просвїта се свобідне, вєім доступне освідомленє нового поколїня, що буде мусїло повести нове житє, свїтлїйше і розумнїйше від теперїшнього. І тую свідомість села, свідомість необходимости просвїти треба повитати бїльше всего, як очє духа нового часу, як запоруку ліпшого, свїтлїйшого житя. Свїтло потрібне нашому селу, але свїтло правдиве, відкрите, свобідне, доступне для всіх для дїтей нашого краю — те свїтло зрозуміле для народа, що приневоленї учить ся на чужїй, незрозумїлій мові. І лише свїтло образованя може вивести Росію з того страшного положеня, в яким она тепер находить ся. Село зрозуміло се вповнї, зрозуміло, що ї спеціально економічні груди воно може рішити, коли умово дозрїє до сего, коли свїтло науки прояснить єму дорогу, по котрій має йти до ліпшої будуччини».

— 3 львівської архієпархії. На конкурс розписанї парохії: Плієняни, золочівського деканата і Якимів, буського дек. — Оголошений конкурс на II сотрудника при архієатедр. церкві св. Юрія у Львові з речинцем до 2. вересня. — Завідателем роздільського цеканата іменований о. Любом. Зарицкий з Устя. — Референтом митроп. консисторії іменований о. Іван Давидович, і сотрудник Успенської церкви у Львові. — Крилошанські відзнаки одержали оо. Іван Давидович і Роман о. Козацький, сотрудники Успенської церкви у Львові. — Завідателем парохії при Успенській церкві о. Іван Давидович. — До канонїчної інституції візвані оо.: Макс. Кваша на Рипчїв, Іван Щуровский на Стїнаву вижн., Епиф. Роздольский на Сняву і Савин Устлянович на Голинь.

— 3 перемискої епархії. Презенти одержали оо.: Евгений Кульчицкий на Терку, Мих. Косоноцкий на Барич, Конст. Полянський на Добру шлях, Ем. Бачинський на Германовичі, Іван Шевчик на Лівинку малу, Кан. інституцію одержали оо.: Ник. Колтунюк на Жукїв, Андрїй Кочиркевич на Вислок нижній. До кан. інституції завізвані оо.: Кирило Копиновский на Тяляви, Іларий Венгриянович на Яврівник Відпустку для поратованя здоровля одержали оо.: Лев Стець на 8 недїль, Макс. Дуркот на 5 недїль Мих. Бачинський на 5 недїль

— Дрібні вїсти. В ночі на 5. с. м. згорїв тартак коло залїзничої стації Устрики долїшнї. — В Шпемберг в Прусах наїхав поспїшний поїзд на надзвичайний поїзд, який їхав з протївної сторони. Оба поїзди розторожили ся і утворили купу звалищ Згинути мало около 20 осіб.

Всячина.

— Тисяч корон нагороди дасть відєньска поліція тому, хто викриє шайку фальшивників монєт, які розходять ся у Відні і в околицях. Підроблені гроши: рєньські, I- і 5-коронівки, є з англїйської цїни з додатком срібла і так зручно виконані, що можна їх пізнати по дуже точнім огляненю. Стемпель рєньських має дату з 1889 або 1888. р. а I- і 5-коронівки з дату 1900.

Найбїльший пароплав на свїті називає ся Baltic і належить до англїйського тов. а White Star Line. Сей велит має 221:25 м. довготи, 22:500 тон повмности і може двигнути 28.000 тон тягару. Сам важить 15 мїлїонів клґр. Скорїсть пароплава є мала, бо має лише 17 вузлів на годину. Залога єго складає ся з 350 людей, а подорожних може помїстити ся на нїм 3.000. Пароплав Baltic має 9 поверхів. Першїйє помїст; другий містить читальнї і салї до курєня подорожних I класи; на третім поверсі є мїсця до проходів і кімнати I класи; IV поверх обнимає кімнати подорожних I класи і салї до курєня II класи; на V поверсі є великі їдальні; на VI поверсі містять ся кімнати II класи; на VII поверсі, послїднім над морєким плєсом, є склади живности, вугля і мешканя офіцірїв; ось лиш поверх містить магазини і мешканя залогї, а IX поверх машини.

— Дешеве виданє творів М. Горького має вийти в осєні с. р. в Петербурзі. Брошурки з поодинокими творами Горького будуть коштувати від 2 копїюк.

— Обережно з огірками. В Найкірхєн помер одєн ремїсник, споживши кілька квашених огірків. Сей випадок повинні тямити любителі згаданих ласоцїв. Огірок недостаточно уквашений або спожитий підчас питя холодних напоїв може легко викликати тяжку нестравнїсть а навїть — як в сїм случаю — показати ся убїйчею отруєю.

— Відозва на відозву. В «Москов. Ведом.» напечатано поклик до Росиян п. з.: «Православний російский народ!» Сей поклик написаний очевидно проти відозви, виданої зїздом земцїв в Москві. В нїм говорить ся много про бунти в Фінляндї, про розрухи Жидїв і на сїх послїдних звалоє ся всю вину за сучасний стан Росії і за вєї сповненї убїйства. У відозві пятає ся також поведєнє мін. Вітгого.

— Розпїячуванє людий. Чєско-німецький маґнат ки. Макс Еґон Фїрстенберг признаєє був з нагоди, що єго бровар в Донавешінґєн обходив двїстлїтний ювілей свого єствованя, 50.000 літрів пива даром для гостей, що готові були обходити се незвичайнє свята. Тимчасом уряд повітовий поспував інтерєс не так князєви і єго броварови як гостям, що вже тїшили ся з того що їм трафить ся така дурничка, і заказав роздавати пиво даром, а то з обави, щоби при сїй нагодї не прийшло до яких розрухів. Внаслідок того заказу бровар продавав пиво, але о пятьдесят процент дешєвше. Серєд таких обставин лєдвї чи на що придадуть ся антїалькоголїйні конґрєси. Нема, здаєсь, сумнїв, що далеко бїльше людий піде там, де мають 50.000 літрів пива, коч би лиш о 50 проц. дешєвше, як на антїалькоголїйний конґрєс, де не то не дають пива, але ще ї кажуть пити воду.

— Дарунок абїсїнського монарха. Абїсїнський губернатор провинції Гаррару, Гаджі-Абдуль-Аліб-Задір приїхав дня 1. с. м. до Відня, аби в імени свого монарха зложити австрїйському цїсарєви в дарунку десять слонєвих клеваків незвичайної краси і ваґи.

— Снїґи в Альпах. В Тироли настав холод по небувалих спеках. Вчєра упав долинами зливний дощ, від якого настала цовнїь і наробила великої шкоди. Верхи гір покрив грубий на 1/2 метра снїґ.

— Неімовірнє подїя. Німецькі часописи доносять з Люблина отсю вїсть: Командант тутєшної бригади, ген. Ремич, станув оновдї перед 71. полком піхоти і оповїстив, що 14. корпус, до якого належить 71. п. п., призначений до Манджурї. Коли ген. Ремич додав, що він не поїде з полком, з рядїв відозвали ся голоси: «Лайдак, боягуз», і т. д. Тодї генерал з револьвером в руці приступив до найблизшої компанїї і крикнув до капрала: «Скажи сейчас, хто з твоїх людий відозвав ся!» Капраль відповїв, що в єго компанїї вєї мовчали. «Брєшєш» крикнув генерал і застрїлив капрала на мїсци. До лежачого на землї конаючого тіла стрїлив ще раз, але влучив смертєльно капїтана, котрий стояв з задю. В тїй хвилї жовнїри кинули ся на генерала і убилї єго кольбами, а тіло розшматували на фляки. До успокоєня збунтованого полку спровадив полковник козаків, але їх прийнято салвою. 130 козаків згинуло, а полковника 71. полку пострїлено тяжко. Другого дня прибув шеф дивїзї Смирнов, але не мїг успокоїти збунтованого полку.

— Родимці! Памятайте про бурсу „Шкільної Помочи“ в Снятинї, яка удержує убогих учеників реальної школи.

Телеграми

з дня 8. серпня.

Ішль. Президент кабінєту бар. Гавч був вчєра у цїсаря на авдїєнції.

Будапєшт. Міністер внутрішних справ відкинув ухвади комїтатових рад в Кошицях і Дебєрчинї що до робленя трудностей правительству.

Москва. Скликаний на 24. с. м. другий зїзд земств займе ся утворєнєм центрального комїтєту виборчого і обговорить стаєновиско, яке має зайняти супроти перєробленого коронною радою проєкту реформи Будїґїна. Загално ту думають, що зїзд не буде мїг явно нараджувати ся. Відозви зїзду земств доси ще не розкинено, бо Головин зобовязав ся словом чєсти не допустити до розширєня сєї відозви, поки не вийде царєкий указ о народнім представительствї. Відозва земцїв мала волїнути на численнї змінї в проєкті Будїґїна.

Софія. Дневник „Реформа“ напечатав відозву балканського комїтєту в Лондонї, в якій

взиває всі македонські сторонництва до залишення борби релігійної і расової, бо тим чином проволкає ся освободжене Македоні з під турецького ярма.

Одеса. Поліція викрила ту революційний заговор. Доси арештовано велике число визначних осіб, котрі належали до заговору, при тім викрито 3 фабрики бомб.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соляній у Львові.
від 1. до 16. серпня 1905.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в кавторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, льожі і рядні крісла м'яна їхати даром на представлено омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської Каварні.

В музичній бібліотеці п. з.

„Торбан“

вийшли уже слідуочі твори:

ч.	Автор	Заголовок твору	Ціна К с
—	Ярославенко	1-ий Народний марш на форт	1 —
1.	Ярославенко	Любоці, вальці на фортеп'ян	1 50
2.	Ярославенко	Сьпіванок для шк. нар. Ч. I.	— 50
3.	Лопатинський	Не жартуї, мазурка на форт.	— 70

Видає і висилає:

УКРАЇНЬСЬКА НАКЛАДНЯ

Львів, Вроновська 8.

Стация почтова телегр. і залізн. Unterthemenau.

Річний оборот по верх 3.000 вагонів.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини

ІВАНА КНЯЗЯ ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

гарні глини кафелів всякого рода і витривалости на хідники, двірці, стайні, подвіра і т. п., дальше плити мозаїкові в тисячах десенів від найпростішого до найбогатшого виконання (річ а продукция 15 мільонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д., подвійно поливані каміні рури, комини, ремізові рури, поливані цегля (сухопрасовані з найвисшою витривалостію для палових будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до виладання стін і фасад, блискучі плити, дахівки всякого рода, натуральної краски і поливані у всіх барвах, рури до Аренованія, кафлі до печий.

Ілюстровані цінники даром і оплатно.
Число робітників 700.

Композиції Ярославенка на фортеп'ян

* „ЛЮБОЦІ“ *

вальці по К 1-50,

* 1-ий Народний Марш *

по К 1-00

продають ся по всіх книгарнях у Львові і в Перемишлі, в Станиславові у Штавадхера, в Чернівцях у Пардінного, в Самборі у Гайзіга в Тернополі у Комоневського і в Коломиї у Оренштайна.

Товариство взаїмного кредиту „Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опроче товани на 4 прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадження коштів послілки можна прислати гроші чеками Щидинці поштової; вкладати може кожний, навіть і нечлени; на жадане звертає ся вкладку кожного часу, навіть без виповідження (за есконтом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Джістер“ своїм членам на 6 прц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 лт; при 30 ратах 1/2-річних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотекі або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позачками до „Джістера“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цілі. — Дотепер уділив „Джістер“ на церкви, бурси, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

Вкладки:	1.783.673 К.
Удїли членів:	133.117 К.
Ф. резервовий і ині:	26.576 К.
Позички уділені:	1.616.402 К.
Цінні папери:	123.627 К.
Льокації:	169.456 К.
На рах. біжучим:	81.988 К.

Всі календарі і часописи можна набувати в „Сокільськїм Базарі“.

За певну і добру льокацію поручаємо:

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4% і 4 1/2% листи Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Купки паперці СОКІЛ можна набувати в „Сокільськїм Базарі“ у Львові і у всіх торгівлях вкраю.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломию 1/2—3/4 вкл. в нед. і свята), Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятина,
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускої, Сокала	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
8:05	з Станиславова, Жидачева	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнцима
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Зетіцки
10:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11:11	до Белци, Сокала, Любачева
10:35	з Рашева, Лавочного, Калуша, Любачева	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліцки, Гусятина
11:45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11:55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліцки, Кіц	4:10	до Рашева, Любачева, Хирова
1:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	5:50	до Коломиї, Жидачева, Керезмезе (1/2—3/4)
3:45	з Стрия, Тухлі (1/2—3/4), Сколього (1/2—3/4)	5:58	до Яворова
4:32	з Яворова	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:01	з Сокала, Белци, Любачева	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнцима	7:30	до Рави рускої
5:45	з Іцкан, Жидачева, Калуша, Новоселіці	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:05	до Перемишля (1/2—3/4 вкл.), Хирова, Івонича
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліцки, Делятина, Сучави
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Броцлава, Варшави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліцки, Скали, Іваня п'єстого, Гусятина	11:05	до Підволочиск, Іваня п., Скали, Гусятина, Потутор
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Даргорода, Жидачева, Заліцки	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	2:51	посп. до Іцкан, Керезмезе (від 1/2—3/4), Калуша
	на дворець „Підзамче“	4:15	до Кракова, Відня, Броцлава, Берліна, Праги,
7:00	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів		з двірця „Підзамче“
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліцки, Потутор, Іваня п'єстого, Скали, Гусятина, Грималова	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець	2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
10:02	Чорткова, Іцкан, Іваня п., Скали, Гусятина	9:23	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

ЛЬОКАЛЬНІ ПОЇЗДИ.

Приходять на головний дворець:

- з Брухович від 14/5 вкл. 10/9 6:50, 7:50 рано, 9:55 передпол. (тільки в неділі і римо-кат. свята), 1:46 попол. (тільки в неділі і р.кат. свята); 3:05, 4:16, 5:00 попол., 7:41, 8:55 вечером.
- з Янова 8:18 рано, 1:15, попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 4:32 попол., 8:45 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл.) і 9:25 вечером (від 14/5 до 10/9 тільки що неділі і свята).
- зі Ширця 10:10 вечер (від 1,6 до 10/9 вкл. в неділі і свята).
- з Любіня 11:52 в ночи (від 14/5 до 10/9 вкл. що неділі і р.кат. свята).

Відходять з головного двірця:

- до Брухович від 14/5 до 10/9 вкл. 5:50 рано, 8:30 рано (тільки що неділі і свята р.кат.); 12:30 по пол. (тільки що неділі і свята р.кат.); 2:10, 3:20 попол. 6:10, 7:30 і 7:55 веч.
- до Рави рускої 11:15 в ночи кождої неділі.
- до Янова 6:55 рано, 9:15 передпол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 1:35 попол. (від 14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята), 3:08 попол. (від 14/5 до 30/9 вкл.) і 5:58 пополудни.
- до Ширця 1:55 попол. (від 1,6 до 10/9 вкл. в неділі і свята) до Любіня вел. 2:15 попол. (14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята).

ЗАМІТКА: Час середно-европейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-европейського = 12. год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсманя ч. 9.